

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยี พันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด เหล่านี้คาดว่าจะจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพ และสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2561: 2) ซึ่งส่งผลต่อสภาพสังคมปัจจุบันของประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นกัน โดยเฉพาะการก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทำให้เป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยที่เข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตามความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร วิทยาการ และข่าวสารต่าง ๆ สังคมสมัยใหม่จึงอยู่ที่เทคโนโลยี (Technology) และความรู้ (Knowledge) ทำให้ทุกองค์การปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน การสร้างนวัตกรรมและพัฒนาส่วนต่าง ๆ ของสังคมเพื่อการอยู่รอดและการแข่งขันได้อย่างมีศักดิ์ศรี (พาสนา จุรัตน์.2561: บทนำ)

คนหรือทรัพยากรมนุษย์นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุดเพราะเป็นแหล่งความรู้และกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยการเป็นผู้ที่นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการที่จะพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้นั้น การศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้าและเป็นการขับเคลื่อนทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม (เสาวลักษณ์ พิสิษฐ์ไพบูลย์. 2559: 2; นวรัตน์ รามสูตและบัลลังก์ โรหิตเสถียร. 2559; นพรัตน์ มีศรี และอมรินทร์ เทวตา. 2561: 22)

ในโลกศตวรรษใหม่ภายใต้ความท้าทายใหม่เกิดแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง

“ทักษะ” (Skills) ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ “เนื้อหา” (Contents) ในสาระวิชาหลักและความรู้อื่นที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ ด้านพลเมือง ความรู้ ด้านสุขภาพ และความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านหลักสูตรที่มีลักษณะกระชับ (Lean Curriculum) ช่างคิด (Thinking Curriculum) และหลักสูตรสหวิทยาการ (Interdisciplinary Curriculum) เพื่อสร้างผู้เรียนที่มี “คุณลักษณะ” (Characters) อันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 ได้ นั่นคือ รู้จักคิด รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และ ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต นอกจากนี้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยี เข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหา และทักษะแบบใหม่อีกด้วย เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม ใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและ ระดับของผู้เรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยึดติดกับตัวสื่อ เลือกประกอบเนื้อหาได้เอง ค้นหา แก้ไข จัดบันทึกได้ เก็บประวัติการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีระบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง ทักษะ เหล่านี้เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่รองรับการเข้าถึงการสร้างนวัตกรรมสำหรับเยาวชนในยุคใหม่ได้ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559: 7)

เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนไทยได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดมา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยมีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีการแสวงหาความรู้ อย่างสร้างสรรค์และก้าวทันเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา 4 มาตรา 22 สรุปใจความได้ว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลให้บุคคลเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรมการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้บุคคลได้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัด การศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สำหรับมาตรา 6 มาตรา 24 และมาตรา 28 ซึ่งสรุปใจความได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และมีคุณธรรม โดยให้จัดกระบวนการเรียนรู้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ ที่กล่าวว่า คนไทย ทั้งปวงต้องได้รับการพัฒนาให้ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาและต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมาย

คือ การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.2553: 3) การศึกษาทุกระดับจึงจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูป เพื่อให้สอดคล้องกับ
บริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ลักษณะเหล่านี้เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้แสวงหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา อย่างมีกระบวนการและ
มีขั้นตอนซึ่งจะทำให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง
(Walton, H. and Matthews, M.1989: 35)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาตนเอง และสั่งสม คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็น
สมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะนี้จำเป็นต้องใช้เทคนิค
วิธีการเรียนรู้ รูปแบบการสอน หรือกระบวนการเรียน การสอนอย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปลักษณะ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็น
ผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิด ค้นคว้า ทดลองรายงาน ทำโครงการ
สัมภาษณ์ แก้ปัญหา ฯลฯ ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ผู้สอนทำ
หน้าที่เตรียมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้จัดสิ่งเร้าเสริมแรงให้คำปรึกษา และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
2) Construct เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ค้นพบสาระสำคัญหรือองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองอันเกิดจากการได้
ศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริงทำให้ ผู้เรียนรักการอ่าน รักการศึกษาค้นคว้า
เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
(Learning Man) ที่พึงประสงค์ 3) Resource เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
ที่หลากหลายทั้งบุคคลและ เครื่องมือทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์
กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็น มนุษย์ (เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กร ต่าง ๆ) ธรรมชาติและเทคโนโลยี ตามหลักการ
ที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์ 4) Thinking เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด
ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดถูกทาง คิดกว้าง
คิดลึกซึ้ง คิดไกล คิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น การฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอยู่เสมอจะทำให้ผู้เรียน เป็นคนคิดเป็น
แก้ปัญหาเป็น คิดอย่างรอบคอบมีเหตุผล มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ที่จะเลือกรับและปฏิเสธข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็น
ได้อย่างชัดเจนมีเหตุผลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต 5) Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียน
อย่างมีความสุขเป็นความสุขที่เกิดจากประการที่หนึ่ง ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ชวนให้ฝึกค้นคว้าศึกษา
ท้าทายให้แสดงความสามารถและให้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ประการที่สองปฏิสัมพันธ์ (Interaction)
ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกัน

และกันมีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน 6) Participation เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายร่วมกัน และมีโอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้า ในเรื่องที่ตรงกับความถนัดความสามารถ ความสนใจของตนเอง ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนและสามารถ ประยุกต์ความรู้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

7) Individualization เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในความเป็นเอกลักษณ์บุคคล ผู้สอนยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพมากกว่าเปรียบเทียบแข่งขันระหว่างกันโดยมี ความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคน มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และ 8) Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และลักษณะนิสัยในการทำงานอย่างเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับผู้อื่น และการเห็นคุณค่าของงาน เป็นต้น การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, 2550) สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560: 12) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ จากกระบวนการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนมีโอกาสดลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการ เรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เป็นฝ่ายรับความรู้ (Passive Learning) เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บความจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวกว่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 23 - 24) ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นปลายทางของการจัดการศึกษา จึงได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยมีแนวคิดที่ต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา และให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดวิจารณ์ แยกแยะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ 6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน 2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน 4) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม 2) การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น 3) การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

การขับเคลื่อนการจัดการคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา และเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนำการจัดการเชิงกลยุทธ์หรือการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหาร เนื่องจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในสถานศึกษาคือ ทำให้เกิดการกำหนดทิศทางองค์กร (Direction Setting) ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ การกำหนดทิศทาง องค์กรที่เหมาะสมจะทำให้องค์กรมีแนวทางในการดำเนินงาน ทำให้มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร (Stakeholders) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การย่อมคาดหวังต่อองค์การในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเมื่อได้รับในสิ่งที่คาดหวังก็จะให้การสนับสนุนองค์การให้เจริญก้าวหน้า หากไม่ได้รับใดสิ่งที่ยังคาดหวังอาจมีการ เคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อองค์การ โดยอาจส่งผลให้องค์กรล้มเหลวในการจัดการได้ ทำให้ องค์กรคำนึงถึงผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Short-term and Long-term Advantage) จึงพบว่า องค์กรโดยทั่วไป จะต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ที่กำหนดเพื่อผลสำเร็จทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีการมุ่งเน้นผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การวัดผลสำเร็จขององค์การมากขึ้น ทั้งนี้ ประสิทธิภาพเป็นการวัดผลโดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับทรัพยากรทั้งหมดที่ได้ ใช้ไปในการดำเนินงาน สำหรับประสิทธิผลเป็นการวัดผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับจริงกับผลที่ได้มี การวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยพยายามที่จะทำให้ผลที่ได้รับจริงเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การดำเนินขององค์การในปัจจุบันอาจมีความต้องการทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรืออาจต้องการเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ (อนิวัช แก้วจันทร์. 2555: 2-3) และปกรณ์ ปริยากร (2553: 49) แผนกลยุทธ์เป็นกลไกที่สำคัญหนึ่งที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสก้าวสู่ความคาดหวังร่วมกันเกี่ยวกับอนาคตกับทำให้สามารถรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หวั่นไหวจนเกินไป ดังนั้น แผนกลยุทธ์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้องค์การมีทิศทางที่ชัดเจนและมีวิธีการที่จะขับเคลื่อนให้องค์การ เกิดการพัฒนาในเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวลัย บุญเลิศ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2554: 188 - 189) เรื่องการวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 4 พบว่า 1) การวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผล

ของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากและ 3) การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ที่ตั้ง 171/3151 หมู่ 2 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จัดการศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษา ผลการประเมินภายนอก รอบสามของสถานศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555: 1 -3) พบว่า จุดเด่น ประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ร่าเริง แจ่มใส มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ คือ “ลูกฤทธิยะ มีวินัย ใฝ่คุณธรรม นำความคิด” สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเอกลักษณ์ คือ “ลูกเสืออากาศ” มีโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาท ของสถานศึกษา บรรลุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงาน ได้แก่ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความสามารถในการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป คณะกรรมการสถานศึกษามีศักยภาพและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย นำข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพรอบสองและผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อบูม่งไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นผลส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 3) ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) มีระบบประกันคุณภาพภายในที่ต่อเนื่องและพัฒนาขึ้นทุกปี จุดที่ควรพัฒนา ประกอบด้วย ควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย 1) ด้านผลการจัดการศึกษา สถานศึกษามีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ดีแล้ว แต่ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้น ม. 3 และ ม. 6 มีระดับคุณภาพ พอใช้ สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนคู่ขนานระหว่างโครงการพิเศษกับเด็กภาคปกติ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ควรนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปร่วมวางแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดีแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูควรพัฒนา

ด้านบันทึกหลังสอน ให้ตรงตามการทดสอบผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำไปแก้ไขให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การสอนซ่อมเสริม การมอบหมายงาน การวิจัยในชั้นเรียน การปรับเปลี่ยนวิธีสอนหรือวิธีการประเมินผล การบันทึกหลังสอนที่ตรงตามการประเมินของจุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ได้ระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้นำชุมชนร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา พบว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องการให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสภาพจริง พบว่า มีผู้เรียนโปรแกรมพิเศษ มีคุณภาพสูง แต่ผู้เรียนโปรแกรมปกติยังมีความไม่เป็นที่พอใจ ทั้งนี้ผลการประชุมระดมความคิด พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่กันระหว่างผู้เรียนโปรแกรมพิเศษและโปรแกรมปกติ โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเห็นว่าสิ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยเช่นกัน ซึ่งเมื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การบริหารจัดการยังขาดความสอดคล้องในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ต้องปรับและพัฒนาแผนงาน โครงการต่างๆให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนอกจากนี้ยังพบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ยังมีประเด็นที่ต้องทบทวนและพัฒนา เช่น การเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ได้ตามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ การใช้เทคนิคการสอนใหม่ๆที่ตอบสนองกับยุคสมัยและวัยของผู้เรียน การวัดและประเมินผลที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบกับจุดแข็งของการจัดการศึกษาของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ได้แก่ การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพภายในที่ดี ทั้งนี้ด้วยศักยภาพและภาวะผู้นำของผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น มีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอน เป็นต้น ผู้เรียนมีคุณลักษณะ “ลูกเสืออากาศ” ย่อมมีวินัยในการเรียนรู้ได้ดี แต่ยังมีจุดอ่อน ที่เป็นประเด็นทำให้เกิดสภาพปัญหา ได้แก่ คุณภาพโดยรวมทุกแผนการเรียนของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษายังมีความแตกต่างและขาดเป้าหมายการยกระดับคุณภาพที่ชัดเจน การจัดการเรียนรู้กับการวัดและประเมินผลยังไม่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสการพัฒนาการศึกษา คือ โรงเรียนอยู่ในพื้นที่กองทัพอากาศได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรค

คือ ความหลากหลายของสังคมที่ขยายตัว ความคาดหวังของสูงของชุมชนกับความหลากหลายของผู้เรียน เป็นแรงกดดันต่อครูและบุคลากร สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้เรียน ครูและบุคลากร เป็นต้น จากการพิจารณาสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกัน ในการนำจุดแข็งและโอกาสของโรงเรียนที่มีมากเป็นต้นทุนมา ส่งเสริม พัฒนา ต่อยอดเพื่อแก้ปัญหาจุดอ่อนและอุปสรรคให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และการรักษามาตรฐานที่ดีควบคู่กันไปและรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในการเน้น ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ที่ประชุมได้สรุปสาเหตุสำคัญที่เป็นประเด็นในการหาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษา คือ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเต็มศักยภาพทุกแผนการเรียนอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ถูกต้องที่จะส่งผลถึงความสำเร็จการจัดการศึกษาตามกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การเปลี่ยนแปลงของสังคมจึงต้องปรับกลยุทธ์ แผนงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ ความคาดหวังของชุมชน 3) ครูและบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาต่อยอดเป็นมืออาชีพโดยเฉพาะ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย.2561: 3) ผู้วิจัยจึงสนใจ สร้างและทดลองใช้แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียน เพราะมีความตระหนัก ว่าการพัฒนากลยุทธ์นี้เป็นการสร้างวิธีการแก้ปัญหาที่เริ่มต้นจากค้นหาสาเหตุของปัญหาโดยการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม ให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม และบริบทของโรงเรียนและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก ทั้งนี้เพื่อให้ การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็ม ตามศักยภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด ไว้ว่า เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและ มีคุณภาพเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองการปฏิรูปการศึกษา เตรียมเยาวชนรองรับสังคมศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้กับผู้เรียน ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยใช้กระบวนการวิจัย ปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (Kemmis & McTaggart.1988: 11) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ PAOR ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุญญา ทาระธรรม เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์ใน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์)

อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก (2558: บทคัดย่อ) พบว่า กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ 1) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 2) การพัฒนาคุณภาพครูและนักเรียน 3) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 5) การส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยประสิทธิผลของการดำเนินการตามกลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ด้านผลการดำเนินการตามกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ พบว่า 1) โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีระบบประกันคุณภาพภายในที่ดี ผู้บริหารคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ครูมีทักษะมีความรู้สามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนักเรียนได้รับการพัฒนารอบด้านมีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถพัฒนานักเรียนเต็มศักยภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด 4) นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผลมีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตนาที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 5) ชุมชน ท้องถิ่นให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า 1) การประเมินผลการเรียนรวมเฉลี่ยของนักเรียนจากการสอบภาคความรู้ของนักเรียนนักเรียน เปรียบเทียบปีการศึกษา 2557 กับปีการศึกษา 2558 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีการศึกษา 2558 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.87 2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2558 เปรียบเทียบปีการศึกษา 2557 กับ 2558 มีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.89 และ 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการดำเนินการพัฒนา กลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรนุสรณ์) อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด จากการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผน กลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ อย่างดียิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

3. โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. หน่วยงานทางการศึกษามีผลงานการวิจัย เรื่องการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียน

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนกลยุทธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (Kemmis & McTaggart.1988: 11) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.2.1 ระดับความสำเร็จการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.2.2 ผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวทางมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 ด้านคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2561: 13-16) ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

1.2.3 ความพึงพอใจของครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2561 - 31 มีนาคม 2562

ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,068 คน ประกอบด้วย

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 209 คน

2. นักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,422 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,422 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 136 คน ได้มาจากการกำหนดขนาด ของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607 - 611) แล้วสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9)

2. นักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 496 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607 - 611) แล้วคำนวณ สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9) มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 248 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 496 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607 - 611) แล้วคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9) มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 248 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 14 คน ได้มาจากการกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607 - 611) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9) โดยกรรมการและเลขานุการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 ตำแหน่ง และกรรมการ (ผู้แทนครู) 1 ตำแหน่ง ผู้วิจัยได้นำทั้ง 2 ตำแหน่งนี้ออกจากกลุ่ม ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและจัดให้อยู่ในกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 – 31 มีนาคม พ.ศ. 2563

ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,998 คน ประกอบด้วย

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 197 คน

2. นักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,393 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 713 คน มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 680 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,393 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607 - 611) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9)

2. นักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 596 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607-611) แล้วคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 248 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 596 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan.1970: 607-611) แล้วคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด.2545: 9) ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 248 คนและผู้ปกครองนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 248 คน

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 14 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan 1970: 607-611) แล้วคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง โดยกรรมการและเลขานุการ ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน (เลขานุการ) 1 ตำแหน่ง และผู้แทนครู (กรรมการ) 1 ตำแหน่ง ผู้วิจัยได้นำตำแหน่งกรรมการ (ผู้แทนครู) ออกจากกลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและจัดให้อยู่ในกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไม่นำรวมในกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นผู้วิจัย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย ใช้เวลาในการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นระยะเวลา 2 ปีการศึกษา แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการสร้างแผนกลยุทธ์และนำแผนกลยุทธ์ไปดำเนินการมี 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2561 – 31 มีนาคม 2562

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่ วันที่ 16 พฤษภาคม 2562 – 31 มีนาคม 2563

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตั้งแต่ 11 - 31 มีนาคม 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษามีกลยุทธ์เป็นเครื่องมือและกรอบทิศทางในการดำเนินการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. โรงเรียนได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสร้างเสริมคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. หน่วยงานทางการศึกษาและผู้สนใจมีข้อมูลและองค์ความรู้ในการสร้างงานวิจัยและเป็นพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนกลยุทธ์ หมายถึง แนวทางปฏิบัติเชิงรุกในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

การพัฒนาแผนกลยุทธ์ หมายถึง การสร้างกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปดำเนินการเชิงรุก ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

การพัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้หรือ กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้เต็มศักยภาพ ประกอบด้วย

1. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
2. ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
3. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก
4. ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน
5. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้

ผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ หมายถึง ผลที่เกิดจากการพัฒนาแผนกลยุทธ์การจัด กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ประสิทธิผล หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย

1. ด้านคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 ประกอบด้วย
 - 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ได้แก่
 - 1.1.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

1.1.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.1.3 มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

1.1.4 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

1.1.5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.6 มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่

1.2.1 การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่น

1.2.3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกายและจิตใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 วัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ครูผู้สอน ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 - 2562

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 - 2562

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 - 2562

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2561 - 2562